

Bijlage **7** Quickscan Archeologie

Gemeente
Drechterland

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Wijmers 16a, Wijdenes, gemeente Drechterland
Adviesnummer	19075
Opsteller(s)	A.S. de Groot (archeoloog) & C.M. Soonius (senior archeoloog)
Datum	17-04-2019

Advies	Vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring graafwerkzaamheden (kosteloos)
Vervolgtraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. archeologie@hoorn.nl / 06-11648953

Archeologische Quickscan

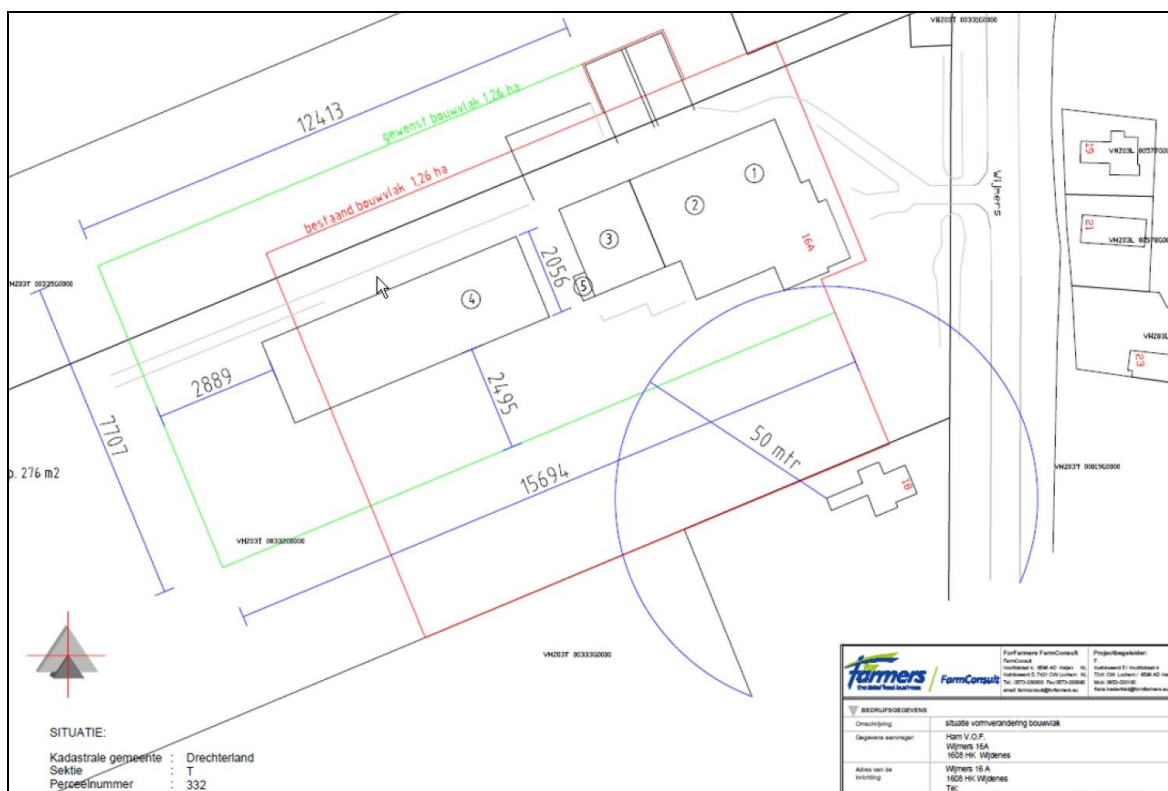
1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Drechterland (contactpersoon: dhr. N. Hidding) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het vergroten van het bouwvlak en bouwen van een nieuwe ligboxenstal aan de Wijmers 16a in Wijdenes, gemeente Drechterland (afb. 1).

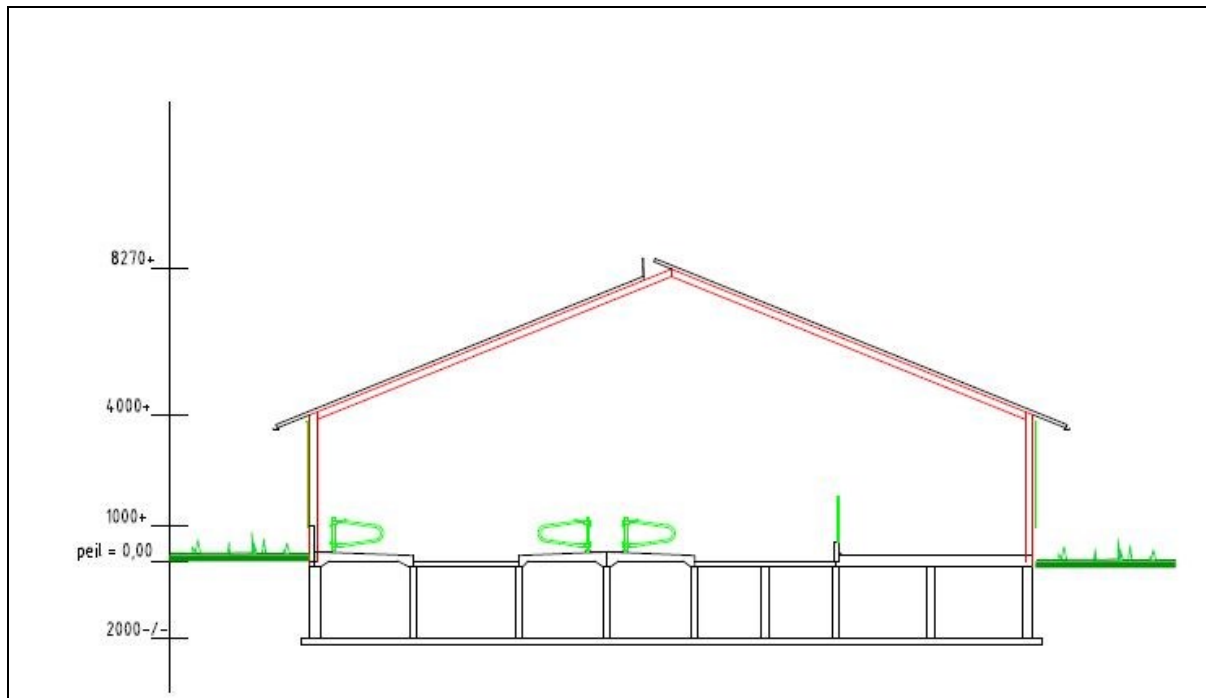
Aan de Wijmers 16a is momenteel een melkveebedrijf gevestigd dat wordt geëxploiteerd door VOF Ham. Het staat in de planning om hier een nieuwe ligboxenstal voor melkkoeien bij te bouwen. Daartoe dient de situering van het bouwvlak te worden gewijzigd. De oppervlakte van het bouwvlak blijft daarbij gelijk (1,26 ha., zie afb. 2). Om de nieuwbouw van de stal mogelijk te maken dient eerst een aanwezige mestsilo binnen het plangebied te worden gesloopt. De ligboxenstal krijgt een oppervlakte van ca. 1.340 m². Onder de ligboxenstal komt een kelder die tot ca. 2 m onder peil zal reiken (afb. 3). Daarbovenop komt een betonnen vloer.

Afbeelding 1. De ligging van de locatie Wijmers 16a op een luchtfoto (bron: PDOK). De rode stippellijn geeft het gewenste nieuwe bouwvlak aan. De zwarte stippellijn geeft de locatie van de nieuwe ligboxenstal aan.

Afbeelding 2. De plantekening voor de locatie Wijmers 16a met daarop de gewenste situering van het bouwvlak en de nieuwe ligboxenstal.

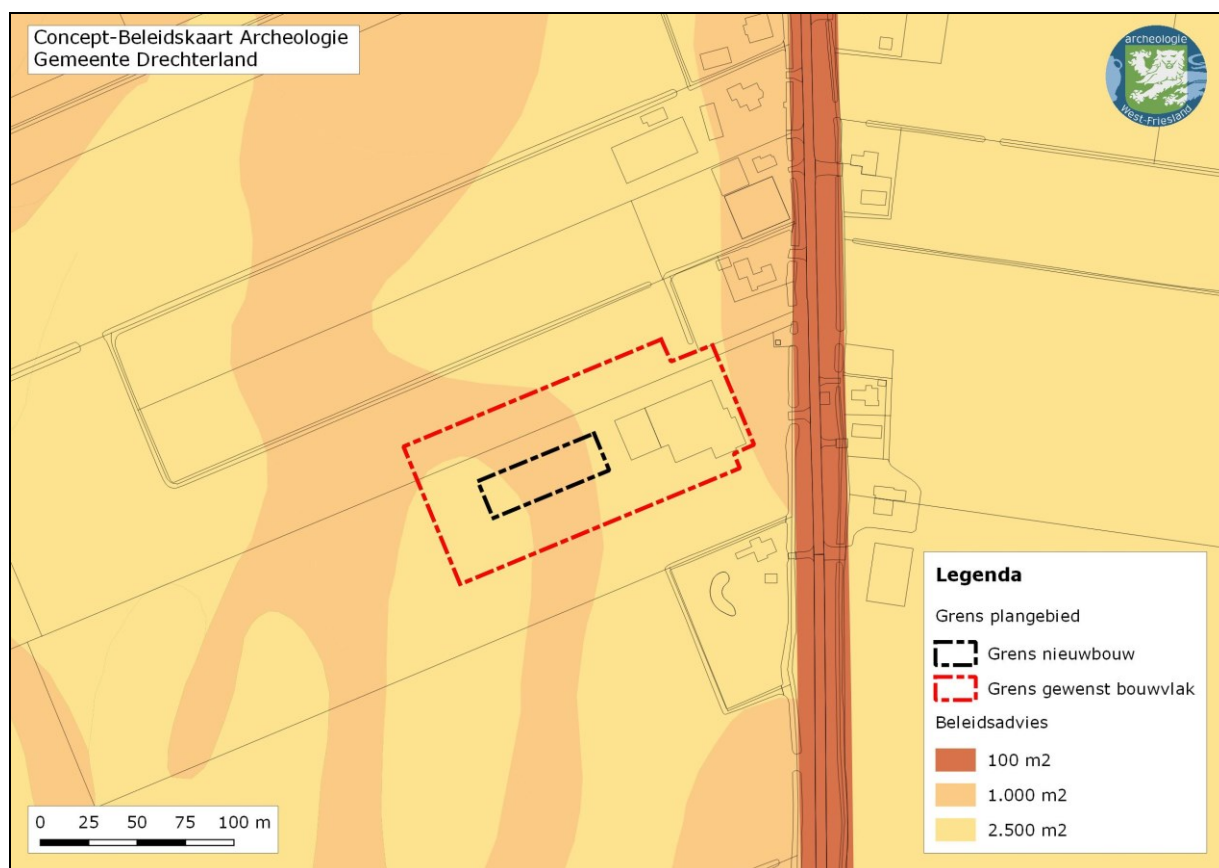
Afbeelding 3. Doorsnede van de te bouwen ligboxenstal.

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Drechterland Zuid (vastgesteld 24-06-2013).¹ Het plangebied ligt volgens het bestemmingsplan in een gebied met dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3. Hierbij geldt dat rekening dient te worden gehouden met het aspect archeologie bij ingrepen groter dan 500 m² en dieper dan 40 cm. Deze grens zal door de geplande ingreep worden overschreden.

Archeologie West-Friesland ontwikkelt voor de gemeente Drechterland een archeologische beleidskaart. Voor deze kaart worden de meest recente gegevens gebruikt. Volgens de concept-beleidskaart geldt binnen het plangebied grotendeels een vrijstellingsgrens van 2.500 m² (afb. 3). Voor het centrale gedeelte van het plangebied geldt een vrijstellingsgrens van 1.000 m². De oppervlakte van het nieuwe bouwvlak overschrijdt de vrijstellingsgrenzen, maar de oppervlakte van de geplande ingreep (de nieuw te bouwen ligboxenstal) niet.

¹ NL.IMRO.0498.BPDrechterlandZd-vg01.

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied op de concept-beleidskaart archeologie van de gemeente Drechterland.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Het plangebied bevindt zich in de polder van Schellinkhout en is van zeer hoge historisch-geografische waarde (WFR308G). De regelmatige strokenverkaveling is hier nog zeer gaaf. Er is nauwelijks verstoring aanwezig, behalve in het westen. De verkaveling is zeer kenmerkend voor de vroege veenontginningen. De samenhang met de ontginnings- en bewoningsas Schellinkhout, de achterkade en de zijkade (Lageweg, Blokdijk) en de West-Friese Omringringdijk is duidelijk aanwezig. De Wijmers zelf is een binnenwaterkerende kade van hoge historisch geografische waarde (WFR215G). De samenhang met de strokenverkaveling is nog goed zichtbaar.

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op geen van de historische kaarten is binnen het plangebied bewoning zichtbaar. Het plangebied ligt buiten het historische dorpslint van Wijdenes. Er zijn ook geen archeologische aanwijzingen dat buiten dit lint middeleeuwse bewoning heeft plaatsgevonden.

4. Archeologische en geologische bronnen

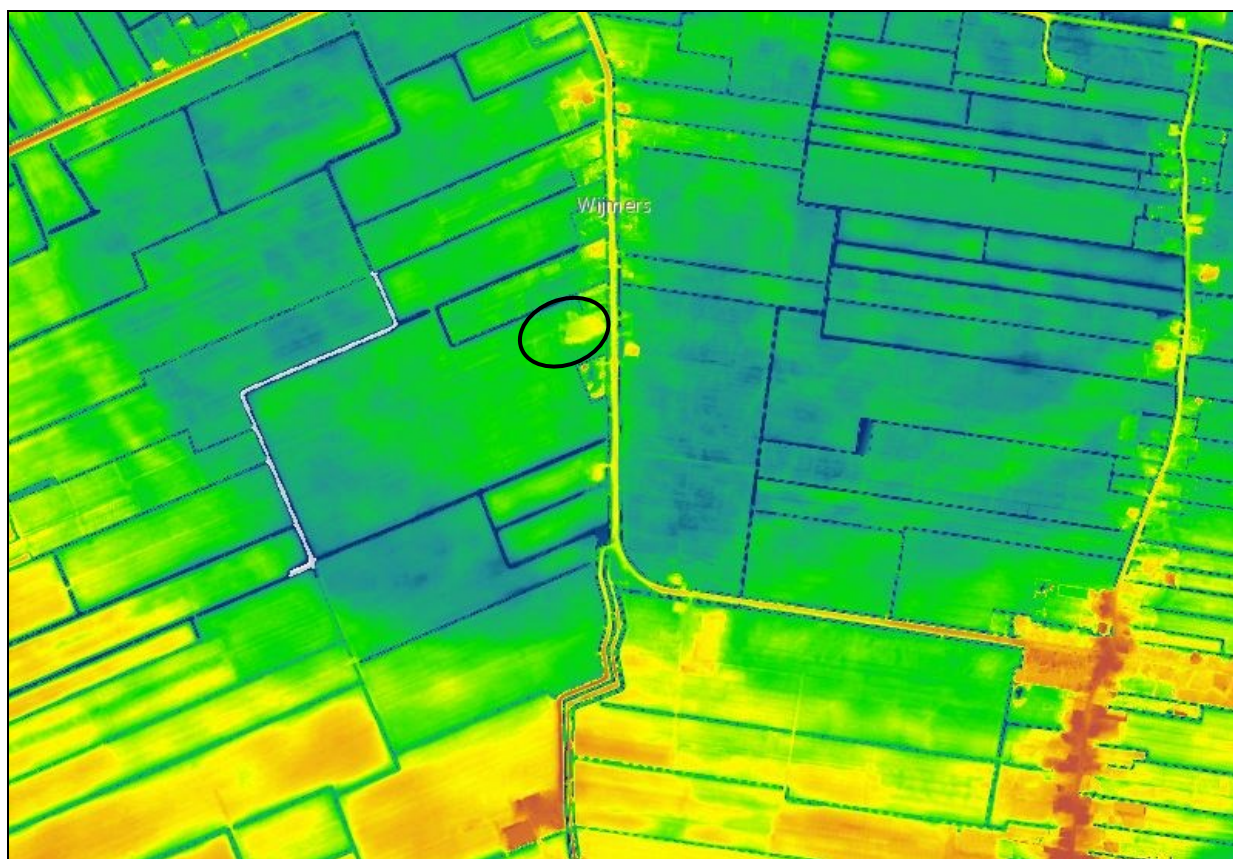
In of nabij het plangebied zijn geen archeologische onderzoeken of vondsten gemeld in het landelijke registratiesysteem Archis. Het dichtstbijzijnde onderzoek betreft een booronderzoek op een AMK terrein (19F-A47) ten noordwesten van het plangebied, langs de Blokdijk (Archisnummer 2165238100). Hier werden de resten van bewoning en grafheuvels uit de Midden en Late Bronstijd verwacht op basis van luchtfoto's. Uit het booronderzoek bleek dat het plangebied tot ca 50 cm onder maaiveld is verstoord. Geadviseerd werd daarom om het terrein af te voeren van de AMK.²

² Molenaar 2009, 55.

Verder is ten noordoosten van het plangebied door Archeologie West-Friesland de realisatie van een waterberging (18,5 ha) begeleid in 2011 (Archisnummer 2349035100). Tijdens dit onderzoek zijn tevens geen resten uit de Bronstijd tevoorschijn gekomen. Dit is waarschijnlijk te verklaren door moderne landbouwactiviteiten die de bodemopbouw hebben verstoord. Het is ook mogelijk dat het terrein niet bewoond was in deze periode.³

Aan de hand van geomorfologische kaarten en bodemkaart kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Het plangebied ligt op de geomorfologische kaart (schaal 1:50.000) op een vlakte van een getijafzettingen (code 2m35).⁴ Vanwege het schaalniveau biedt deze kaart echter (te) weinig detailinformatie. Uit de gedetailleerde bodemkaart (schaal 1:10.000) blijkt dat het plangebied deels op leek- en woudeerdgronden met een oplopend profiel (code pMn55c, middelhoge verwachting voor prehistorie) ligt en deels op leek- en woudeerdgronden met een homogeen profiel (code pMn35b, hoge verwachting voor prehistorie).

De verspreiding van de gronden met een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie is vooral gerelateerd aan de grote brede kreekrug met zijn aftakkingen ten zuiden van het plangebied. Op het Actueel Hoogtestand Nederland is deze brede kreekrug nog goed zichtbaar (afb. 5). De wat hoger gelegen, relatief lichte gronden waren bijzonder geschikt voor bewoning in de Bronstijd. Recent onderzoek heeft echter aangetoond dat in de Bronstijd ook op de kwelders gewoond werd.⁵

Afbeelding 5. De ligging van het plangebied (zwarte cirkel, bij benadering) op het Actueel Hoogtebestand Nederland 3 (bron: www.ahn.nl)

³ Gerritsen 2014.

⁴ Stiboka/RGD 1979.

⁵ Roessingh & Lohof 2011.

5. Conclusie

Het ligt in de planning om op het perceel Wijmers 16a in Wijdenes de situering van het bouwvlak te wijzigen ten behoeve van de realisatie van een nieuwe ligboxenstal met een oppervlakte van ca. 1.340 m². De geplande ontwikkeling overschrijdt de vrijstellingsgrens uit het bestemmingsplan. De vrijstellingsgrenzen uit de concept-beleidskaart archeologie van de gemeente Drechterland worden niet overschreden door de geplande ingreep.

Binnen het plangebied geldt een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Op basis van de bodemgesteldheid geldt een middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit de Bronstijd.

6. Advies

Indien de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is gezien de relatief geringe omvang van de nieuwbouw, nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

De voorgenomen ingreep is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil monitoren. De monitoring stelt Archeologie West-Friesland in staat om de archeologische verwachting te toetsen. Met name de aanleg van de kelder onder de ligboxenstal zorgt ervoor dat het profiel, en daarmee de bodemopbouw, op deze locatie goed bestudeerd kan worden. Dit levert voor Archeologie West-Friesland waardevolle extra informatie op.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (archeologie@hoorn.nl / 06-11648953). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

7. Bronnen

AHN3 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Gerritsen, S., 2014. Kringen op de bodem van de berging. Resultaten van het archeologisch onderzoek binnen de plangebieden Blokdijk, Burg. J. Zijpweg (gem. Drechterland) en Kooiland (gem. Medemblik) in West-Friesland. *West-Friese Archeologische Rapporten 77*. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Kiestra, E. & G. Rutten, 1982. De bodemgesteldheid van het ruilverkavelingsgebied uitbreiding Westwoud. *Stiboka-rapport 1642*, Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Molenaar, S., 2009. Actualisatie Archeologische Monumentenkaart (AMK) Provincie Noord-Holland. Aanvullend bureau- en inventariserend veldonderzoek op terreinen van archeologische betekenis. *RAAP-RAPPORT 1837*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp, 52-55.

Roessingh, W. & E. Lohof, 2011. Bronstijdboeren op de kwelders. Archeologisch onderzoek in Enkhuizen – Kadijken. *ADC-Rapport 2200/ADC Monografie 11*. ADC-ArcheoProjecten, Amersfoort.

Stiboka, 1987. *Bodemkaart van Nederland. Kaartblad 19 Oost Alkmaar – 20 West (gedeeltelijk) Enkhuizen*, Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Westfries Archief

8. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

17-04-2021